

Sygn. akt I CSK 2433/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku T.- spółki akcyjnej w K.
z udziałem Województwa Śląskiego i T. w C.
o zasiedzenie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika T. w C.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 22 października 2021 r., sygn. akt IV Ca 501/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika T. w C. na rzecz wnioskodawcy T.- spółki akcyjnej w K. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Katowicach orzekając na skutek apelacji wnioskodawcy T. spółki akcyjnej w Krakowie zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 31 października 2019 r. w ten sposób, że stwierdził, iż poprzednik prawny wnioskodawcy – V.– spółka akcyjna w G. nabyła z dniem 8 stycznia 2011 r. przez zasiedzenie na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr [...] w dwukondygnacyjnym budynku stacji transformatorowej [...] zlokalizowanym na

działce o numerze geodezyjnym [...] - służebność przesyłu polegającą na prawie posadowienia i dostępu celem dokonywania napraw, modernizacji, konserwacji, remontów oraz dokonywania nowych przyłączy - urządzeń przesyłowych szczegółowo opisanych w sentencji orzeczenia, a w pozostałym zakresie apelację oddalił.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika T. i w C..

Zdaniem skarżącego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione faktem istotnej rozbieżności pomiędzy stwierdzonym przez Sąd drugiej instancji stanem prawnym a przesłankami do ustanowienia służebności przesyłu. Sąd ten potwierdził bowiem fakt zasiedzenia służebności przesyłu pomimo tego, że wnioskodawca uchylił się od obowiązku udowodnienia faktu przyłączenia urządzeń znajdujących się na obciążanej nieruchomości do jego sieci. Ponadto w uzasadnieniu rozstrzygnięcia powołał się na deklaratoryjny charakter orzeczenia o stwierdzeniu zasiedzenia, który dopuszcza pomijanie szczegółowego wykazania i opisanie wszystkich przesłanek ustanowienia służebności przesyłu. Zdaniem skarżącego wykładnia taka prowadzi do niejednoznacznego traktowania instytucji służebności przesyłu, skoro dopuszcza do stwierdzenia zasiedzenia prawa, które nie byłoby możliwe do ustanowienia konstytutywnym orzeczeniem sądu wobec nie wykazania przesłanek jego ustanowienia. W konsekwencji stanął na stanowisku, że orzeczenie Sądu Najwyższego powinno taką praktykę uniemożliwić.

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Uczestnik Województwo Śląskie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, i z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07, i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarżący nie zrealizował tych wymogów, w lakonicznym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przedstawił bowiem argumentacji jurejdcznej wspartej poglądami orzecznictwa i doktryny wykazującej istnienie wątpliwości wykładniczych i rozbieżności w orzecznictwie. Potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie nie może być identyfikowana z odmiennością oceny prawnej wyrażonej przez Sądy pierwszej i drugiej instancji w danej sprawie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2003 r., IV CKN 254/01, IC 2004, nr 5, s. 53 i z 9 stycznia 2003 r., V CK 505/02, IC 2003, nr 10, s.44). Nie wykazał zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze,

którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Ponadto nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu może nastąpić tylko w takim zakresie w jakim przedsiębiorca przesyłowy czy jego poprzednicy prawni rzeczywiście korzystali z cudzej nieruchomości jako posiadacze służebności przez odpowiedni okres czasu a wnioskodawca był w stanie to wykazać w toku postępowania o zasiedzenie. Stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu nie można zatem identyfikować ze skonkretyzowaniem treści służebności przy jej ustanowieniu. Odnośnie do zakresu służebności przesyłu stwierdzić jedynie można, że art. 305¹ k.c. nie rozstrzyga *expressis verbis* jak szeroki jest zakres funkcjonowania jednej służebności (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2015r., III CZP 88/15, Biul. Sądu Najwyższego 2015/12/10 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 9 lipca 2015r., I CSK 629/14, OSG 2015, nr 12, poz. 98, i z 9 sierpnia 2016 r., II CSK 770/15, niepubl.)

Jeżeli natomiast wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania kwalifikować z perspektywy przesłanki oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) to zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza lakonicznego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący przy konstrukcji skargi twierdząc, że wnioskodawca nie wykazał przesłanek pozwalających na stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu pominął, że skarga kasacyjna jest instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie można zatem przenosić do postępowania kasacyjnego sporów dotyczących stanu faktycznego, gdyż jego ustalenie należy do sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy nie ma w tym zakresie żadnych, ustrojowych ani procesowych kompetencji (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 1169/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 139 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., IV CSK 671/13, niepubl.).

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że w specyficznym stanie faktycznym sprawy nie można wykluczyć, że w takim zakresie w jakim wnioskodawca nie uzyskał zasiedzenia, co do części urządzeń przesyłowych zaistnieje potrzeba umownego lub sądowego ustanowienia służebności przesyłu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., oraz § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst. jedn: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]